

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

مقایسه تاثیر دو روش آرام سازی عضلانی و تصویرسازی ذهنی بر شدت درد و
اضطراب درد بیماران دچار زخم درجه دو سوختگی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

اساتید راهنما:

دکتر معصومه ذاکری مقدم

دکتر ژاله محمدعلیها

استاد مشاور آمار:

دکتر انوشیروان کاظم نژاد

فاطمه دلفانی

سال ۱۳۹۴

چکیده:

مقدمه و هدف: سوختگی فاجعه‌ای است که مشکلات جسمی و روانی متعددی از جمله درد شدید، اضطراب درد و... را به دنبال دارد. استفاده از روش های دارو درمانی به طور کامل درد و اضطراب درد بیماران دچار سوختگی را کاهش نمی‌دهند و با اثرات جانبی از جمله یبوست، انسفالوپاتی، دیسترس تنفسی و... همراه هستند. بنابراین، انجام مداخلات غیر دارویی از جمله آرام سازی عضلانی و... در کنار اقدامات دارویی برای تسکین و کاهش درد و اضطراب درد مورد نیاز هستند. مطالعه حاضر با هدف مقایسه تاثیر دو روش آرام سازی عضلانی به روش بنسون و تصویرسازی ذهنی بر شدت درد و اضطراب درد بیماران دچار زخم درجه دو سوختگی بستری در مرکز آموزشی-درمانی شهید مطهری تهران انجام شده است.

روش بررسی: این مطالعه، یک کارآزمایی بالینی تصادفی کنترل شده است که بر روی ۱۳۵ بیمار سوختگی بستری در بیمارستان شهید مطهری تهران در سال ۱۳۹۴ انجام گرفت. در ابتدا با روش قرعه کشی گروه کنترل انتخاب و در مدت زمانی یک ماهه (در شروع کار)، بیماران بستری در بخش های مردان یک و دو که دارای شرایط ورود به مطالعه بودند، شدت درد و اضطراب درد آنها در طی دوره‌ی حاد سوختگی (۴۸ ساعت اول سوختگی)، قبل و بعد از پانسمان اندازه‌گیری شد. پس از ترخیص ۴۵ بیمار گروه کنترل و پذیرش بیماران جدید، به بیماران بخش مردان یک، تکنیک آرام سازی عضلانی بنسون و به بیماران بخش مردان دو، تکنیک تصویرسازی ذهنی آموزش داده شد و شدت درد و اضطراب درد آنها در طی دوره‌ی حاد سوختگی (۴۸ ساعت اول سوختگی)، قبل و بعد از پانسمان و در کنار اقدامات روتین (دریافت مورفین براساس وزن)، اندازه‌گیری شد. نمونه‌گیری در هر گروه تا رسیدن به حجم نمونه تعیین شده بصورت در دسترس ادامه یافت. نمونه‌گیری گروه‌های مداخله، همزمان درد و بخش مردان به مدت دوماه (آبان-آذر) ادامه یافت و سپس میانگین شدت درد و اضطراب درد بیماران، قبل و بعد از پانسمان در روز اول و دوم سوختگی و میزان مورفین مصرفی در هر سه گروه مورد مقایسه و بررسی قرار گرفت. از ابزار VAS برای اندازه‌گیری شدت درد و BSPAS برای اندازه‌گیری اضطراب درد استفاده گردید. تجزیه و تحلیل داده ها توسط نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ و آزمون های آماری ANOVA و Chi-square انجام گرفت.

یافته‌ها: نتایج آزمون نشان داد که بین میانگین نمرات شدت درد، اضطراب درد و میزان مورفین مصرفی در روز اول و دوم سوختگی، در گروه های آزمون و کنترل تفاوت معنی داری وجود داشته است ($P < 0.05$). در رابطه با میزان مورفین مصرفی، بین روز اول و دوم سوختگی در گروه های آزمون و گروه کنترل تفاوت معناداری وجود داشت.

نتیجه‌گیری: مطالعه حاضر نشان داد که تکنیک‌های آرام سازی عضلانی و تصویرسازی ذهنی در کاهش شدت درد و اضطراب درد بیماران دچار زخم درجه دو سوختگی موثر بودند. لذا پیشنهاد می‌شود که پرستاران، شدت درد و اضطراب درد بیماران را بررسی و در جهت کاهش آنها و انجام مداخلات غیر دارویی از جمله آرام سازی و تصویرسازی تلاش نمایند.

کلمات کلیدی: سوختگی؛ شدت درد؛ اضطراب درد؛ آرام سازی عضلانی؛ تصویرسازی ذهنی

**Tehran University of Medical Sciences
School of Nursing and Midwifery**

**Comparing the effect of muscle relaxation and mental
imagery on severity and anxiety of pain in patients
with second degree burn wounds**

**A thesis/dissertation submitted as partial fulfillment of the
requirements for Master of Science (MSc) Degree
in
Critical Care Nursing (Adult)**

Supervisors

**Dr. Masoumeh Zakerimoghadam
Dr. Jaleh Mohammadaliha**

Consultant

Dr. Anoshirvan Kazemnejad

**Fatemeh Delfani
2016**

Abstract:

Introduction and aims: Burn is a condition that leads to many physical and mental problems such as; severe pain, pain anxiety, etc. The use of different treatment methods and medication does not completely eliminate the pain severity and pain anxiety in burn patients, and may create lateral problems such as; constipation, encephalopathy, breathing distress, etc. Therefore, non-medication interventions such as muscle relaxation, etc, along with medications are required to reduce pain severity and pain anxiety in burn patients. The present study aimed to compare two methods of muscle relaxation (Benson's method) and mental imagery on pain severity and pain anxiety in patients with second degree burn who were admitted to Shahid Motahari education/health center in Tehran.

Study method: This is a randomized controlled clinical trial which was conducted in 2015 on 135 patients with second degree burn wound who were hospitalized at Shahid Motahari education/health center in Tehran. At first, control group was selected by lottery and during one month period (from the start of study), the pain severity and pain anxiety of male patients in wards 1 and 2, who had the same inclusion criteria, during the acute stage of the burn (first 48 hours) were measured. After the discharge of control group patients (n=48), and admission of new patients, the Benson's muscle relaxation technique was taught to male patients in ward 1, and mental imagery technique was taught to male patients in ward 2. Then, the level of their pain severity and pain anxiety during the acute stage of the burn (first 48 hours of burn) before and after dressing change were measured along with routine interventions such as receiving morphine based on their weight. Convenient sampling was continued in each group until the determined sampling amount was reached. Sampling in intervention groups in two male wards continued for two months. Then, the mean of pain severity and anxiety levels before and after the dressing change in the first and second day of the burn as well as amount of morphine used in all three groups were examined and compared with each other. VAS tool was used to measure the severity of pain, and BSPAS was used to measure pain anxiety. Data analysis was done by SPSS software version 16 as well as statistical tests ANOVA and Chi-square.

Findings: The findings of present study showed a significant difference between the mean score of pain severity, pain anxiety and amount of morphine used in the first and second days in intervention groups and control group ($P<0.05$). In regard to the amount of used morphine, a significant difference was found between the first and second day of burn in intervention groups and control group.

Conclusion: This study showed that, muscle relaxation and mental imagery techniques were affective in the reduction of pain severity and pain anxiety in patients with second degree burn. Thus, it is suggested that, nurses should assess the pain severity and pain anxiety in patients and consider the use of muscle relaxation and mental imagery techniques to reduce pain severity and anxiety.

Keywords: burn, pain severity, pain anxiety, muscle relaxation, mental imagery